

**АРСЛАН
ЗЛАТНАТА КОСА
АВАРСКА ПРИКАЗКА**

Превод от руски: Иван Троянски, 1976

chitanka.info

В далечна страна, в неизвестна посока живял някога един човек, който нямал деца. Той силно се измъчвал от това.

Най-много обичал да седи той пред портата на колибата си, да се радва на чуждите деца, които играели по пътя.

Веднъж край него минал един стар просяк, видял го и попитал:

— Каква мъка имаш?

— Нямам деца, това ми е мъката — бил отговорът.

— Ще ти помогна — рекъл просякът. — Ето ти две бобени зърна. Скрый ги и чакай какво ще стане. Само че помни: ако ти се родят двама сина, единият е за мен.

Човекът с радост се съгласил на всичко и просякът, като му дал двете бобени зърна, си тръгнал.

Настанал денят, когато този човек дочакал двама хубави сина. Нарекъл ги Арслан и Батър.

Момчетата растели за чудо и приказ, приличали си като две бобени зърна, а заедно с тях растели и лудували две жребчета, които бащата подарил на малките си синове.

Всичко вървяло добре. Арслан и Батър вече станали момци. Бащата бил много щастлив и дори забравил да мисли за стария просяк. Но просякът се появил на двора, когато съвсем не го очаквали, и си поискал обещаното.

Тежко било на бащата да се разделя с единия си син, но не можел да се отметне от думата си. Дал Арслан.

Просякът качил Арслан на коня си и го откарал от бащиния дом, а след него тръгнал и конят на Арслан.

Щом само бащиният дом се скрил от погледа, просякът силно ударил Арслан по главата, съборил го от коня и го накарал да върви пеш. Пътят бил тежък. Момъкът се уморил, ожаднял.

Като гълтал жадно студената, бистра вода на крайпътния извор, той изведнъж забелязал на дъното му един човешки череп.

— Този, който те отне от баща ти — казал черепът на Арслан, — измами всички ви: той не е просяк, той е Черния магьосник. Искан да те изяде. Изяде и мен някога, отдавна, отдавна, изяде и много други хора... Но ти си толкова млад! Жал ми е за теб. Слушай: когато стигнете в железния дворец на Черния магьосник, той ще те накара да пометеш пода. На това ти му отговори: „У дома винаги метеше майка ми. Научи ме и ще помета.“ Магьосникът ще те научи и ще каже: „А

сега запали пещта“. Ти отново отговори: „Не умея!“ Той ще ти покаже как да разпалиш огъня и ще ти нареди да опечеш хляб. А ти пак отвърни: „Никога не съм виждал как се прави това. Научи ме!“ И когато той ти показва как да мяташ хляба в пещта, хвани го за краката и го хвърли в огъня. И не забравяй, ливни повечко масло, до пещката има пълна делва.

— Благодаря ти, приятелю! — казал Арслан на черепа. — Благодаря! Много ми е мъчно, че нищо не мога да ти помогна. — И той се затекъл да настигне магьосника, който вече му се заканвал с огромния си бич.

— Помети пода! — заповядал магьосникът на момъка, когато стигнали в железния му дворец.

— У дома винаги метеше майка ми — отговорил Арслан. — Научи ме и ще помета. Магьосникът взел метлата и му показал, а след това го накарал да насече съчки и да запали огън.

— И това не умея — възразил му Арслан.

И магьосникът насякъл съчки и му помогнал да запали пещта.

— Сега опечи хляб, мързеливецо! — закрещял той, когато огънят буйно запламтял в пещта.

— Не се сърди, господарю! Ти само ми покажи как се мятат тестото — помолил Арслан. И щом магьосникът се навел пред пещта, Арслан го хванал за краката, хвърлил го в огъня, ливнал масло от делвата и сръчно затворил капака на пещта.

След като се избавил толкова щастливо от магьосника, Арслан яхнал коня си и потеглил. Искал да се върне в къщи, но по пътя срещнал един човек, който му казал: „Тръгни надясно. Ще минеш край един ручей. Топни пръста си в него и ще видиш чудо!“

Скоро Арслан навлязъл в една гъста гора. Там чул как в най-големия гъсталак силно реве някакъв невидим звяр. Арслан побързал натам и видял една лъвица. Тя с рев се търкаляла по земята: от окървавената ѝ лапа стърчал голям трън. Момъкът извадил тръна и лъвицата му подарила за това една от рожбите си. Момъкът взел лъвчето и поел нататък. По пътя си видял един вековен дъб, на който имало орлово гнездо. Едно орленце било паднало от него и жално пищяло на земята. Арслан го вдигнал и го сложил в гнездото. Орлицата чула крясъка на малките и долетяла. Благодарила на Арслан

и за награда му дала едно орле. Момъкът взел орлето и продължил нататък, като помнел думите на срещнатия човек.

Най-сетне видял ручей. Топнал пръста си в бистрата вода и пръстът му станал златен. Тогава умил в ручей косата си, а след това гривата и опашката на коня си. Те също се позлатили.

Като пътувал така, на края Арслан стигнал до главния град на някаква непозната страна. Слязъл от коня, отскубнал едно перо от орлето и пуснал другарите си:

— Вървете и играйте на воля през седем планини, ако щете. В тежък час ще изгоря това перо и тогава, където и да се намирате, бързайте при мен на помощ.

След като ги пуснал, намазал лицето си с кал, нахлупил над веждите проскубания си калпак и тръгнал към града. Там се цанил за помощник на ханския градинар.

А ханът имал три дъщери. Веднъж те заповядали на градинаря да им занесе рози. Градинарят пратил за цветя Арслан. Момъкът накъсал най-хубавите рози и направил три букета. Единия, най-красивия, вързал с косми от златната си коса.

Градинарят занесъл цветята на ханските дъщери и най-красивият букет се паднал на най-малката. Като го взела, тя видяла златните косми, с които бил вързан, и скришом от сестрите си попитала градинаря:

— Кой е връзвал букетите?

— Моят помощник — отговорил той.

Девојката не казала нищо, но скоро наредила работата така, че бащата решил да омъжи всичките си три дъщери.

— Седнете на прозорците — казал той на сестрите — и си избирайте годеници. Аз ще заповядам да минат край вас всички момци от царството ми. Ето ви по една ябълка. Нека всяка хвърли ябълката си на този, който ѝ хареса.

Три дни от изгрев до залез преминавали момците край прозорците на ханския дворец. По-големите дъщери още първия ден хвърлили ябълките си на двама знатни момци. Най-малката все държала своята в ръце — очаквала някого. И ето че настанала вечерта на третия ден.

— Кой е посмял да не се яви по моята заповед? — гневял се ханът. Кого чакаш още, момиче?

— Сама не зная — отговаряла най-малката дъщеря.

Тогава започнали да гадаят кой не е минал край прозорците на двореца. Сетили се за дрипльото, който работел като помощник на градинаря. Повикали го и ханската дъщеря му хвърлила ябълката си.

За големите си дъщери ханът вдигнал богата сватба. А на малката толкова се разсърдил, че я изпъдил и тя с мъжа си се заселила в една малка колиба в края на града.

Скоро след това ханът тежко се разболял. Лекарите дълго мислили какво би могло да му помогне и на края решили, че може да му помогне само еленово месо. А елени рядко се въдели в тази страна.

Двамата по-големи зетьове взели със себе си по четиридесет конника и тръгнали на лов. Арслан също накарал жена си да иде в ханския дворец и да поиска кон и оръжие за него.

Ханът щял да я изгони, но жена му го склонила да изпълни желанието на дъщеря си. Дали ѝ една куца кранта и старо копие, цялото покрито с ръжда.

Арслан оседлал крантата и потеглил. В двореца му се подигравали, а знатните момци хвърляли подире му умрели пилета.

Арслан излязъл от града, скрил копието под една плоча, завързал крантата за едно дърво и задалия орловото перо, което винаги носел в пазвата си. Орелът веднага долетял и Арслан го накарал да намери коня и лъвицата.

Когато всички се явили по зова на стопанина си, Арслан се измил, преоблякъл се със златни дрехи, препасал златно оръжие и тръгнал за гората, където още същия ден убил един млад елен.

Той одрал и изчистил елена, и гъсто намазал с жлъчка едно парче. След това седнал на един хълм и зачакал.

А двамата по-големи зетьове ловували цял ден без никаква сполука, препускали напразно из гората и срещнали там Арслан. Ала те не го познали в ловеца със златните дрехи, поклонили му се доземи и започнали да го молят за еленово месо.

— Ще разделя лова си с вас — казал Арслан, — но срещу това ще ударя личния си печат на гърба на единия от вас.

Какво ще правят! По-младият от зетьовете се съгласил и Арслан му ударил клеймото си на гърба. В замяна на това дал парчето еленово месо, намазано с жлъчка.

Зетъвете занесли месото на хана, но то било толкова горчиво, че щом само го опитал, ханът взел да плюе и да вика. Казвал, че зетъвете искат да го отровят и да седнат на престола.

Скоро се върнал и Арслан. Той слязъл от коня в полето, отскубнал снопче козина от лъвицата и пуснал приятелите си да играят през седем планини, а сам отново си облякъл дрипите, качил се на старата кранта и поел към хана.

Ханът не искал и да чуе за месото, набавено от омразния му дрипльо. Ала жена му го склонила. Отстъпил на молбата ѝ и еленовото месо му се сторило толкова вкусно, че лакомо го изял.

Но ханът не оздравял, както обещавали лекарите. Станало му още по-зле и тогава най-старият и опитен доктор в страната казал, че само лъвско мляко може да излекува хана.

Ханските зетъве отново се стегнали за лов и взели със себе си по четиридесет конника. Арслан пак помолил жена си да му поиска оръжие и кон.

Излязъл Арслан извън града, запалил снопчето лъвска козина и лъвицата начаса се явила при него.

— Какво искаш, господарю? — попитала тя.

— Повикай коня ми — отговорил Арслан — и ми дай млякото си.

Лъвицата му дала млякото си и той го налял в две гърнета. В едното някога имало оцет и млякото веднага се пресякло. След това Арслан се преоблякъл с нови златни дрехи, препасал ново златно оръжие и поел натам, където ловували ханските зетъве.

— Какво има в гърнетата ти? — попитали те, без да познаят Арслан.

— Лъвско мляко.

— Дай ни едното гърне!

— Ще ви го дам — отговорил Арслан. — Само че срещу това ще ударя личния си печат на гърба на единия от вас.

Ударил клеймото си на гърба на по-големия зет, дал им гърнето с прокисналото мляко и препуснал надалеч.

Ханските зетъве забързали към града и занесли на болния дългоочакваното лекарство. Ханът опитал млякото.

— Кисело — рекъл той и изпъдил зетъвете си от двореца.

В това време Арслан пуснал приятелите си да играят през седем планини, преоблякъл се с дрипите, качил се на старата кранта и бавно поел за двореца.

Ханът опитал сладкото лъвско мляко, донесено от Арслан, и веднага оздравял. По случай голямата радост наредил да повикат най-младия зет.

— Излиза, че ти не си толкова лош, както мислех — казал ханът.
— Каква награда искаш?

— Нищо не искам! Дай ми само двамата ми слуги, които стоят до трона ти.

— За какви слуги говориш? — учудил се ханът. — Тук стоят моите зетьове.

— Нека си покажат гърбовете — казал Арслан.

Ханските зетьове се принудили да си покажат гърбовете и всички видели на тях личния печат на Арслан.

Оттогава Арслан престанал да крие красотата и храбростта си.

Нека сега Арслан живее добре и щастливо, а ние в това време ще видим какво е станало с брат му Батър.

Батър обикалял по земята да търси Арслан.

Ходил в двореца на Черния магьосник, но не намерил там брат си. Тръгнал по същия път и срещнал същия човек, който му казал същите думи: „Ще минеш край един ручей. Топни пръста си в него.“

Навлязъл в същата гора и срещнал същата лъвица. Братята си приличали като две бобени зърна; лъвицата помислила, че това е Арслан и попитала:

— Къде е лъвчето ми?

— Избяга — отговорил Батър и лъвицата му дала друга своя рожба.

Взел лъвчето, тръгнал нататък и срещнал същата орлица. Орлицата го сметнала за Арслан и попитала:

— Къде е птичето ми?

— Отлетя — отговорил Батър и орлицата му дала друго орле.

После той умил косата си във вълшебния ручей, а след това гривата и опашката на вихрогона си.

Пътувал, пътувал... Пътувал денем, пътувал нощем и стигнал до града, където живеел брат му Арслан.

Арслан бил на лов и ханската дъщеря посрещнала Батър. Искала да му помогне да свали оръжието си, но Батър се разсърдил и рекъл:

— Коя си ти, жено, и какво искаш от мен?

С тези думи отминал, а пък Арслановата жена горчиво заплакала. Не разбирала защо мъжът ѝ говори с нея като с чужда.

Когато си дошъл от лов, Арслан заварил жена си в сълзи.

— Самият ти ме обиди и още питаш! — отговаряла на въпросите му тя.

Учудил се Арслан и дълго се мъчил да отгатне кой може да бъде човекът, който толкова прилича на него, че измамил дори жена му.

Разгневен, Арслан грабнал стрелите и лъка и тръгнал да преследва оскърбителя.

Срещнал Батър в гората и макар че и той, и конят му, и орлето, и лъвчето били точно такива, като на Арслан, заслепеният от гняв Арслан не се досетил кой е конникът. Опънал лъка и убил Батър.

А когато го убил — разбрал, че това е любимият му брат, хвърлил се върху него и горчиво заплакал.

Както скърбял за брат си, видял през сълзи как иззад един камък изтичали две мишлета, които си приличали едно на друго като две грахови зрънца, и се сборичкали. Борбата завършила с това, че едното мишле паднало мъртво. Тогава другото се разтичало наоколо и накъсало някакви тревички. Турило ги върху раната на убитото мишле, а след това му дало да ги помирише. Мъртвото мишле веднага оживяло, кихнало и двете избягали зад камъка.

Зарадвал се Арслан, накъсал от същата трева, турил върху раната на брат си, а след това му дал да помирише. Батър кихнал, протегнал се и станал на крака. Братята се прегърнали, силно се целунали и тръгнали към къщи.

Там направили пир и този пир продължил три месеца. Аз също им гостувах и те ми подариха един бърз кон.

Препуснах на коня и дойдох при вас да ви разкажа тази приказка.

ЗАСЛУГИ

Имате удоволствието да четете тази книга благодарение на *Моята библиотека* и нейните всеотдайни помощници.

МОЯТА БИБЛИОТЕКА

<http://chitanka.info>

Вие също можете да помогнете за обогатяването на *Моята библиотека*. Посетете **работното ателие**, за да научите повече.